

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
Таврійський державний агротехнологічний університет
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького

Матеріали міжнародної конференції молодих учених

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БОТАНІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ

Кирилівка 3 – 4 вересня 2018 року

УДК
ББК
А

Актуальні проблеми ботаніки та екології. Матеріали міжнародної конференції молодих учених (Кирилівка, 2-5 вересня, 2018р.). - Київ, 2018. - 100 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова оргкомітету: чл.-кор. НАН України Єлизавета Львівна Кордюм

Секретаріат: к.б.н. Галєб Аль-Маалі, к.б.н. Марія Зикова, к.б.н. Денис Винокуров

Члени оргкомітету: к.с-г.н. Ірина Бандура, к.б.н. Сергій Подорожний, Вікторія Березовська, к.б.н. Олена Білоус, к.б.н. Василь Бриков, к.б.н. Денис Давидов, Надія Капєць, к.б.н. Андрій Мосякін, к.б.н. Валерія Павленко-Баришева, к.б.н. Олександр Поліщук, Ольга Чусова.

Contents:

Секція “Альгологія, бріологія, ліхенологія та мікологія”

Wolski Grzegorz J. Intraspecific variability of <i>Plagiothecium nemorale</i> complex from the Baltic States	8
Атаманчук А.Р., Щербаківа Ю.В., Джаган В.В., Зикова М.О. <i>Tricharina gilva</i> (Boud. ex Cooke) Eckblad в Україні: поширення та екологія	9
Клоченко П.Д., Шевченко Т.Ф., Білоус О.П., Незбрицька І.М., Горбунова З.Н., Батог С.В. Первинна продукція фітопланктону водойм дендропарку «Олександрія» (м. Біла Церква, Україна)	10
Березовська В.Ю. Різноманіття водоростей р. Гірський Тікич	11
Бороменський Д.О., Аль-Маалі Г.А. Культуральні та мікрморфологічні особливості міцелію різних штамів грибів роду <i>Ganoderma</i>	12
Гавриленко А.В. Трансплантація лишайників як один из методів ліхеноіндикації	13
Глеб Р.Ю., Козурак А.В. Нові знахідки виду <i>Phaeolepiota aurea</i> (Matt.) Maire (<i>Basidiomycota, Agaricales, Tricholomataceae</i>) на території Карпатського біосферного заповідника	14
Дармостук В.В. Ліхенофільні гриби: від паразитів до комєнсалів	15
Зикова О.М., Капец Н.В., Фіцак В.В. Нові та рідкісні для України гриби та лишайники з території Українських Карпат	16
Kapets N.V., Barsukov O.O., Vynokurov D.S., Khomyak I.V. Pioneer Lichen Communities of the Teteriv River Basin (Ukraine)	17
Кириленко В.В., Скребовська С.В. <i>Tribonema viride</i> Pascher (<i>Xanthophyta</i>) ландшафтного заказника «Саги» Херсонська область	18
Костенко Д.І. Різноманіття роду <i>Dunaliella</i> Teod. Куяльницького лиману (Україна)	19
Кривошея О. Рід <i>Gomphonema</i> Ehrenb. (<i>Bacillariophyta</i>) у флорі р. Сула (Україна)	20
Maltsev Y.I., Kulikovskiy M.S. Description of <i>Nupela indonesica</i> sp. nov. (<i>Bacillariophyceae</i>) from freshwater ecosystems in Indonesia	21
Мальцев Є.І., Мальцева С.Ю., Андрєєва С.О. Molecular ecology of algae in formation the target ecosystems of the Gurovo quarry	22
Прилуцький О.В. Facebook-спільнота “Гриби України” як джерело даних з фенології масових видів макроміцетів	23
Садогурська С.С. Макрофітобентос Джарилгацької затоки (Чорне море)	24
Стороженко Ж.В. Ранньовесняні види грибів території національного природного парку «Хотинський»	25
Шевченко М.В. Новий для України вид кортиціодного гриба <i>Hypodontia alutaria</i> (<i>Hymenochaetales, Schizoporaceae</i>)	26

Секція “Систематика та флористика судинних рослин”

Andreychuk R. Anatomical fruit structure and dehiscence in <i>Campanula patula</i> L.	28
Безсмертна О.О. Коломійчук В.П., Вавицький А.І. Папоротеподібні (<i>Polypodiophyta</i>) флори Запорізької області	29
Грін А.І., Матвієнко М.Г. Морфологічні докази несамостійності глуду <i>Crataegus helenaе</i> як окремого виду	30

Кучер О.О. Ергазіофіти флори Старобільського злаково-лучного степу.....	31
Мальцева С.Ю. Географічний аналіз урбанofлори Північного Приазов'я (на прикладі Бердянська, Приморська та Генічеська).....	32
Мялик А.Н. Современные тенденции развития флоры Припятского Полесья.....	33
Павленко-Баришева В.С. Мікроморфологічна характеристика листків українських видів роду <i>Viburnum</i> L.....	34
Садрицька А.І., Мирошніченко Т.С., Бенгус Ю.В. Щодо особливостей росту і розвитку рослин <i>Crambe maritima</i> в умовах спонтанного поширення в місті Харкові.....	35
Фіщук О. С. Мікроморфологія квітки <i>Sansevieria spicata</i> (Cav) Haw.....	36

Секція “Екологія рослин та фітоценологія”

Асмаковський Є.В. Флористичні особливості лісових територій природоохоронної мережі Семенівського району Чернігівської області.....	38
Бондаренко Г.М., Біляев І.О., Гарбуз Д.І., Сіра О.Є., Сударенко Ю.Д. Щодо особливостей еколого-ценотичного складу флори суходільних луків в околицях с. Гайдари (Зміївський р-н, Харківська обл.).....	39
Yunokurov D.S., Moysiyenko I.I. Extrazonal desertified steppe vegetation in Ukraine.....	40
Гофман О.П. Результати дослідження впливу випасу на надземну фітомасу рослинних угруповань у Біосферному заповіднику “Асканія-Нова”.....	41
Гусейнова Е.Р. Репродуктивна сфера <i>Picea abies</i> та <i>P. pungens</i> ‘Glauca’ в насадженнях м. Кривий Ріг.....	42
Евдокимов А.С. Европейские бореальные леса на ранних этапах восстановления.....	43
Захарова М.Я. Рідкісні види рослин лісового заказника загальнодержавного значення «Березові колки» (Голопристанський р-н, Херсонська обл.).....	44
Kalista M.S., Kovalenko O.A. Germination of <i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch. s. str. (Vitaceae) as a predictor of invasive status this species in the flora of Ukraine.....	45
Клоченко П.Д., Шевченко Т.Ф., Анюхін А.Ю. Фітоеніфітон як біоіндикатор екологічного стану Київського і Канівського водосховищ.....	46
Kovalenko O.A., Kalista M.S. Annual Wetlands Communities of National Nature Park “Pyriatynskiyi” (Poltava Oblast, Ukraine).....	47
Ковтонюк А.І. Особливості синантропізації спонтанної флори парків-пам'яток садово-паркового мистецтва м. Вінниця.....	48
Козир М.С. Еколого-ценотична характеристика популяції <i>Veratrum lobelianum</i> Bernh. біля м. Ірпінь (Київська обл.).....	49
Конайкова В.О. Степова рослинність природного заповідника «Сланецький степ».....	50
Конякін С.М., Жигаленко О.А. Нова знахідка <i>Dactyloctenium aegyptium</i> (L.) L. та <i>D. incarnatum</i> (L.) L. в околицях села Хотів (Київська область)	51
Коротка І.А. Пашкевич Н.А. Рослинність класу <i>Isoetes-Nano-Juncetea</i> в долині річки Случ.....	52
Петрушкевич Ю.М. Використання <i>Betula pendula</i> Roth як біоіндикатора стану навколишнього середовища м. Кривий Ріг.....	53
Рокитянський А.Б. До питання зменшення видового різноманіття вищих водних рослин у Харківській області.....	54
Рудейчук-Кобзева М.Я. Екологічна характеристика синантропної фракції флори полігону захоронення токсичних відходів гексахлорбензолу поблизу м.Калуш	

Івано-Франківської області.....	55
Сидоренко М.В., Ткаченко Е.Р. Биомониторинг токсичности донных отложений искусственных водоёмов в парках г. Одесса.....	56
Чусова О.О. Барсуков О.О. Нові відомості про сфагнові болота-блюдця на південній межі поширення.....	57
Шевченко А.В. Характеристика основных типів фітоценозів в межах НПП «Великий Луг».....	58
Ширяева Д.В., Винокуров Д.С. Рідкісні степові угруповання НПП «Бузький Гард».....	59
Яценко Г.М. Синтаксономічне різноманіття лісової рослинності м. Київ.....	60

Секція "Експериментальна ботаніка, мікологія та агротехнологія"

Ализаде Ш.А. Оценка влияния вертициллиозного вилта на качественные признаки генотипов хлопчатника.....	62
Khorasani M., Saeidi Mehrvarz SH., Zare S., Marza E.A. taxonomic revision of the <i>Allium stipitatum</i> complex (<i>Amaryllidaceae</i>) and a new species of the complex from Iran.....	63
Molchanova A.V., Bepalko A.V., Ushakova I.T., Suminova N.B. Some biochemical parameters of the herb of the dragonhead (<i>Dracocephalum moldavica</i> L.) grown in the Moscow and Saratov regions.....	64
Ярошко О.М., Кучук М.В. Отримання трансгенних рослин <i>Amaranthus</i> L. після агротрансформації методом "floral-dip".....	65
Євстафієва Г.В., Оптасюк О.М. Аналіз рівня фертильності пилку представників різних фракцій флори України.....	66
БобощоО.П.,ЄмельяновВ.І.Конституційнаіндукованенакопиченнякалозитафенольних сполук як елементів системної стійкості проростків озимої пшениці.....	67
Богославец В.А., Нестерова Н.Г., Сичук А.М. Дереворуйнівні гриби – як джерело важливих полісахаридів з елісаторними властивостями.....	68
Бриков В.О., Поліщук О.В., Білоус О.П. Різниця у структурно-функціональній організації плаваючих листки <i>Nuphr lutea</i> (L.) Smith. та <i>Nymphaea alba</i> L. може відобразитися на стійкості рослин до дії стресових факторів середовища.....	69
Власенко Е.В., Кузнецова О.В. Оптимізація складу субстратів при твердофазному культивуванні <i>Pleurotus ostreatus</i> (Jack.: Fr.) Kumm.....	70
Герасимюк В.О., Кравченко Є.І., Василенко К.С., Мірошниченко М.С. Вплив складу живильних середовищ на утворення генеративної стадії базидієвих макроміцетів ex situ.....	71
Жук І.В., Кучерова Л.О. Ефект коєвої кислоти при біотичному стресі у <i>Triticum aestivum</i> L.	72
Кізнченко О.М., Поліщук О.В., Бриков В.О.Вплив кліностагування на процеси енергозабезпечення клітин <i>Pisum sativum</i> L. під дією достатнього та субоптимального освітлення.....	73
Ковалишин І.В., Ярута О.Я. Застосування біопрепаратів для насінневого розмноження стевії (<i>Stevia rebaudiana</i> Bertoni) розсадним способом.....	74
Костенюк Е.В., Оптасюк О.М Фертильність пилку різних дистильних форм квітки <i>Linum flavum</i> L. (<i>Linaceae</i>).....	75
Костянець Л.О., Аль-Маалі Г.А. Підвищення біодоступності полісахаридів плодового тіла лікувального гриба шийтаке.....	76
Кругляк Ю.М. Дослідження продигових апаратів рослин культиварів роду	

<i>Philadelphus</i> L. у зв'язку з їх посухостійкістю.....	77
Кузнецова О.В., Власенко Е.Н. Вплив біорегуляторів росту на розвиток базидіоміцетів.....	78
Левчик Н.Я., Скрипка Г.І., Любінська А.В., Закрасов О.В. Рівень проліну у рослин <i>Phlox paniculata</i> L. в умовах Лісостепу України.....	79
Лопухова М. А., Паузер О. Б., Якуба І.П. Дія біопрепарату АгроМар на анатомічну структуру пагонів та бруньок винограду Каберне Совіньйон підчас зимівлі.....	80
Mokrosnop V.M. Influence of increased content of phosphates on the growth and pH of mixotrophic culture <i>Euglena gracilis</i>	81
Нестеренко О.Г., Літвінов С.В., Рашидов Н.М. Зміна експресії білків у рослин під впливом стресових факторів як відображення взаємодії сигнальних систем.....	82
Халаїм О.О., Поліщук О.В., Футорна О.А. Інтенсивність листкового газообміну CO ₂ <i>Ginkgo biloba</i> в умовах спеки (на прикладі м. Києва).....	83
Пчеловська С.А., Літвінов С.В., Шиліна Ю.В., Листван К.В., Жук В.В., Соколова Д.О., Тонкаль Л.В., Салівон А.Г., Нестеренко О.Г. Спосіб підвищення вмісту флавоноїдів у сировині лікарських рослин шляхом передпосівної радіаційної обробки насіння.....	84
Росицька Н.В. Активність каталази у вегетативних органах рослин в умовах посухи.....	85
Рудницька М.В. Вплив Метура на кінетичні параметри Ca ²⁺ /H ⁺ антипортера у вакуолярній мембрані з коренів проростків кукурудзи.....	87
Скрипка Г.І. Стійкість рослин <i>Iris hybrida</i> L. до ураження гетероспоріозом (<i>Heterosporium gracile</i> Sacc. і <i>Heterosporium echinulatum</i> (Berk.) Cooke) в умовах Лісостепу України.....	86
Скрипка Г.І. Стійкість рослин <i>Iris hybrida</i> L. до ураження гетероспоріозом (<i>Heterosporium gracile</i> Sacc. і <i>Heterosporium echinulatum</i> (Berk.) Cooke) в умовах Лісостепу України.....	87
Стеланов С.С. Поліщук О.В. Дія метанолу на автотрофний, міксотрофний ріст та активність карбоангідрази <i>Chlamydomonas reinhardtii</i>	88
Fediuk O. M., Bilyavska N. O., Zolotareva O. K. Grana's structure in mesophyll of leaves <i>Galanthus nivalis</i> L. under the exogenous sucrose and low temperatures influence.....	89
Хома Ю., Куцоконь Н., Нестеренко О., Худолєєва Л., Шейкіна А., Рашидов Н.М. Вплив водного дефіциту на ростові параметри різних клонів тополь та верб.....	90
Хомочкін А.П. рН-залежна активація/інактивація CF ₁ - АТФази хлоропластів шпинату.....	91
Чернобай Н.А., Кадникова Н.Г. Оптимізація криоконсервирования мікрowodорослей <i>Dunaliella salina</i>	92

Секція “Дендрологія, інтродукція рослин та ландшафтна архітектура”

Гончаренко Я.В. Різноманіття ефемероїдів ботанічного саду ХНПУ імені Г.С. Сковороди.....	94
Гордієнко Д.С., Дойко Н.М. Англійські троянди селекції початку XXI століття.....	95
Коляджин І., Зеленчук І. М., Зеленчук Я. І., Осадчук Л. С. Соснове пракириволісся – біологічно-стійка екосистема високогір'я на території нпп «Верховинський».....	96
Кушнір Н.В., Рак О.О., Матвієнко М.Г. Інтродукція видів роду <i>Pinus</i> L. секції <i>Cembrae</i> на ботаніко-географічних ділянках.....	97
Соколенко В.С. Результати розширення генофонду роду <i>Ribes</i> L. у дендропарку «Олександрія» НАН України.....	98
Яковлева-Носарь С.О., Тоцька Т.В. Оцінка успішності інтродукції представників роду <i>Sedum</i> L. за умов м. Енергодар.....	99

Щодо особливостей росту і розвитку рослин *Crambe maritima* в умовах спонтанного поширення в місті Харкові

On the features of growth and development of plants *Crambe maritima* under conditions of spontaneous distribution in the city of Kharkiv

Садрицька А.І., Мирошніченко Т.С., Бенгус Ю.В.
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Sadritska A.I., Miroshnichenko T.S., Bengus Yu.V.
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
akina189@gmail.com

2

Нові знахідки рослин, занесених до Червоної книги України, завжди в центрі уваги ботаніків. Раніше ми повідомляли про знахідку популяції (до 20 рослин) *Crambe mar-*

The peculiarities of growth and development of Crambe maritima under conditions of spontaneous distribution in the city of Kharkiv are considered. The possibilities of spontaneous or artificial distribution of the species in the suitable growth areas in the Kharkiv region were studied, and the factors limiting it were determined.

itima за межами його природного ареалу, на залізничному насипу в місті Харкові (Садрицька та ін., 2018). Мета спостережень за особливостями росту і розвитку рослин харківської популяції – визначення можливості спонтанного або штучного поширення виду у відповідних місцях зростання на Харківщині і вивчення факторів, які його обмежують.

Crambe maritima L занесений до Червоної книги України, зі статусом – вразливий. Культивування рідкісних рослин і спонтанне або штучне поширення їх за межі природного ареалу – додаткові засоби збереження цінних рідкісних видів.

За час спостережень (2016-2018 рр.) популяція рослин катрану збільшилася (у 2018 році знайдено ще одну молоду рослину). Плодоношення рослин катрану у 2016-2018 роках було мале – 100-500 плодів на одну рослину у генеративній стадії. Це приблизно в 10 разів менше ніж у природніх умовах зростання і в 20 разів менше, ніж при культивуванні (Шмараева та ін., 2014). Коливання кількості плодів може бути викликане проблемами із запилювачами, кліматичними показниками, впливом шкідників і хвороб. У 2018 році визначили життєздатність насіння, яке перезимувало на сухих стеблах, вона склала $\approx 4\%$.

Серед комах-шкідників на катрані щорічно у великій кількості присутні клоп капустяний (*Eurydema ventralis* Kol.) і білшака хрестоцвіта чорна (*Phyllotreta atra* F.). У 2018 році, вперше за три роки, спостерігалось суцільне враження плодів катрану сажистим грибом. Листя двох рослин було пошкоджене працівниками залізниці при обкошуванні залізничних колій.

Насіння, вилучене з трьох рослин для обліку буде повернуто на аналогічні ділянки насипу для дослідження можливостей поширення цієї рідкісної рослини.